

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-106 (Devralma)
Karar Sayısı : 10-49/929-327
Karar Tarihi : 08.07.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Mustafa Oğuzcan BÜLBÜL, Cemal Ökmen YÜCEL,
Tuğçe KOYUNCU

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20 : - Novartis AG
Temsilcileri: Tolga İŞMEN, Hakkı Can YILDIZ
Büyükdere Caddesi Maya Akar Center No:100-102,
Kat:18 34394 Esentepe/İstanbul
- Nestle S.A.
Temsilcileri: Gönenç GÜRKAYNAK, Murat Hakan ÖZGÖKÇEN
Çitlenbik Sokak, No:12 Yıldız Mah. 34349 Beşiktaş/İstanbul

D. TARAFLAR : - Novartis AG
Lichtstrasse 35, 4056 Basel, İSVİÇRE
- Nestle S.A.
Avenue Nestlé 55 1800 Vevey, İSVİÇRE

E. DOSYA KONUSU: Novartis AG tarafından Nestle SA'nın elinde bulunan yaklaşık %52,15 oranındaki Alcon, Inc. (Alcon) hissesinin devralması işlemine izin verilmesi talebi.

30 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 20.04.2010 tarih ve 3263 sayı ile giren ve eksiklikleri 05.07.2010 tarihinde tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 06.07.2010 tarih ve 2010-1-106/Öİ-10-336.MOB sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 07.07.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-120/260 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

40 - Bildirim konusu devralma işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu,
- Söz konusu devir işleminin, tarafların beraberce faaliyet gösterdiği pazarlardan S1E Miyotikler ve Antiglokom İlaçları pazarındaki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri ciro veya pazar paylarının, 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesindeki eşikleri aşmaması nedeniyle anılan işlemin söz konusu pazar için izne tabi olmadığı,

10-49/929-327

- Söz konusu devir işleminin, taraflardan Alcon Inc.'in tek başına faaliyet gösterdiği pazarlardan S1C Oftalmik Antienfektifler ve S1F Midriatik ve Sikloplejiler pazarlarındaki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri ciro veya pazar paylarının, anılan Tebliğ'in 4. maddesindeki eşikleri aşmaması nedeniyle, işlemin söz konusu pazarlar için izne tabi olmadığı,
- 50 - Söz konusu devralma işleminin, tarafların faaliyetleri sonucunda elde ettikleri toplam ciro veya pazar paylarının, S1A Oftalmolojik Antienfektifler, S1B Oftalmolojik Kortikosteroidler, S1G Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler, S1H Oftalmolojik Lokal Anestezikler, S1K Suni Gözyaşı ve Oküler Lübrikanlar, S1L Kontakt Lens Solüsyonları, S1R Oftalmik Non-Steroid Antiflematuarlar, S1T Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar ile Katarakt ve Vitreoretinal Cerrahi Gereçler pazarlarında anılan Tebliğ'in 4. maddesindeki eşikleri aşması nedeniyle izne tabi olduğu,
- Söz konusu devralma işlemine, S1A Oftalmolojik Antienfektifler, S1H Oftalmolojik Lokal Anestezikler, S1K Suni Gözyaşı ve Oküler Lübrikanlar, S1L Kontakt Lens Solüsyonları, S1R Oftalmik Non-Steroid Antiflematuarlar ve S1T Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar ile Katarakt ve Vitreoretinal Cerrahi Gereçler pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilebileceği,
- 60 - Söz konusu devralma işlemine, S1B Oftalmolojik Kortikosteroidler ve S1G Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile yasaklanan, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya mevcut hâkim durumlarını güçlendirmeye yönelik olması, bu nedenle ülkenin bütünü yahut bir kısmında sayılan ürün pazarlarındaki rekabeti önemli ölçüde azaltacak nitelikte olması nedeniyle izin verilemeyeceği,
- 70 - Ancak, işlemin alıcı tarafı olan Novartis A.G. tarafından karar tarihinden itibaren bir yıl içinde yerine getirileceği beyan edilen ve sonucunda devralmanın olumsuz etkilerinin giderilebilmesi ve devralma öncesi duruma dönülebilmesi mümkün olacak;
  - S1B grubunda Oftalmolojik Kortikostreoidler pazarında Novartis'e ait olan Efemoline adlı ilacın, bütün haklarının 3. kişilere uygun hukuki yöntem ile devri (satış yoluyla tam mülkiyet devri ya da süresiz lisans devri),
  - S1G grubunda Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler pazarında Novartis'e ait olan Zaditen adlı ilacın, bütün haklarının 3. kişilere uygun hukuki yöntem ile devri (satış yoluyla tam mülkiyet devri ya da süresiz lisans devri)

taahhütleri doğrultusunda, anılan işleme izin verilebileceği görüşü ifade edilmiştir.

80 H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Devralma İşlemi

Novartis A.G. (Novartis), Alcon, Inc. (Alcon) hisselerinin alımına ilişkin olarak 06.04.2008 tarihinde Nestle S.A. (Nestle) ile imzalamış olduğu Alım ve Opsiyon Sözleşmesinde iki farklı işlem düzenlenmiştir. Buna göre, Novartis öncelikle Nestlé'nin o tarihte elinde bulunan yaklaşık %77 oranındaki Alcon hissesinden %24,85'ini devralmış; Nestlé'nin Alcon'da sahip olmaya devam ettiği %52,15 oranındaki hisseye ilişkin olarak da Novartis adına bir alım hakkı tanınmıştır. 04.07.2010 tarihinde ise Novartis, Nestlé'nin Alcon'da sahip olmaya devam ettiği yaklaşık %52,15 oranındaki hisseye ilişkin olarak işbu karara konu olan alım hakkını kullanmıştır. Böylece Novartis, Alcon'un %77 çoğunluk hissesine 90 sahip olacaktır. Bahse konu devir işlemi aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

10-49/929-327

Tablo 1 - Devralma İşlemi Öncesi ve Sonrası Hissedarlık Yapısı

Mevcut Durum		Devir Sonrası Durum	
Adı	Hissedarlık Oranı (%)	Adı	Hissedarlık Oranı (%)
Nestle S.A.	(....)	Novartis	(....)
Novartis	(....)	Halka açık oran	(....)
Halka Açık oran	(....)		
Toplam	100,00		

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

İlgili ürün pazarı, başvuru konusu işlem kapsamında devre konu olan Alcon'un faaliyette bulunduğu ATC-3 sınıfları olan "**S1A – Oftalmolojik Antienfektifler, S1B – Oftalmolojik Kortikosteroidler, S1C – Oftalmik Antienfektifler, S1E – Miyotikler ve Antiglokoma İlaçları, S1F – Midriyatik ve Sikloplejiler, S1G – Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler, S1H – Oftalmolojik Lokal Anestezikler, S1K – Suni Gözyaşı ve Oküler Lübrikantlar, S1L– Kontakt Lens Solüsyonları, S1R Oftalmik Non-Steroid Antiflematuarlar (NSAID), S1T – Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar, Katarakt ve Vitreoretinal Cerrahi Gereçler**" olarak tanımlanmıştır. Dosyadaki bilgilere göre bu pazarlardan; **S1A, S1B, S1E, S1G, S1K, S1L ve S1R** pazarlarında tarafların faaliyetlerinin çıktığı anlaşılmaktadır.

İlgili ürün pazarlarının her birisi, ATC-4 seviyesine inilmek suretiyle daha dar alt pazar tanımları yapılmadan, ATC-3 kategorisinde belirlenmiştir. Bunun nedenlerine işbu karara konu olan raporda ayrıntılı bir şekilde yer verilerek; söz konusu pazarlarda tarafların ilaçlarının endikasyonlarına göre daha küçük alt pazarlara ayrılmasının gerekli ve mümkün olup olmadığının tespiti için raportörlerce; depolar, medikal depolar, rakip ilaç firmaları, doktorlar, göz hastanelerinin de içinde bulunduğu geniş bir kitle ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler ve tarafların konuya ilişkin beyanlarının değerlendirilmesi neticesinde, yukarıda belirtilen kategoriler altında yer alan ilaçların, tarafların ilaçları da dahil olmak üzere, ATC-4 bazında daha küçük alt pazarlara bölünmesine gerek olmadığı; bu bağlamda, ilgili ürün pazarının anılan pazarlar olarak tanımlanmasının, gerekli değerlendirmelerin yapılabilmesi için yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Bildirim konusu işlem kapsamında yapılan değerlendirmeler neticesinde ülke genelinde rekabet şartlarının bölgesel olarak farklılık göstermemesi nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak tespit edilmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. İlaç Sektörüne İlişkin Bilgiler

H.3.1.1. Genel Bilgiler

Avrupa Komisyonu tarafından ilaç sektöründeki devralmalara ilişkin kararlar¹ incelendiğinde, birbiriyle rakip iki ilaç üreticisi teşebbüsün birleşmesi durumunda genel olarak iki çeşit riskten bahsedildiği görülmektedir. Bu risklerden kaynaklanan rekabeti kısıtlayıcı durumların, özellikle devralınan teşebbüsün eşdeğer ilaç üreticisi, devralan tarafın ise orijinal ilaç üreticisi olduğu durumlarda ortaya çıkmasının çok daha kolay

¹ Comp/M.5253-Sanofi-Aventis/Zentiva; Comp/M.5295-Teva/Barr; Comp/M.3751 Novartis/Hexl; Comp/M.1846 Glaxo Wellcome/Smithkline Beecham; Comp/M.3544 Bayer Healthcare/Roche (OTC Business); Comp/M.3394 Johnson&Johnson/Johson&Johnson MSD Europe;Comp/M.4402 UCB/Schwarz Pharma;Comp/M.1878 Pfizer/Wamer Lambert;Comp/M.5555 Novartis/EBEWE.

10-49/929-327

olduğu vurgulanmakta ve orijinal ilaç üreticisi-eşdeğer ilaç üreticisi taraflı devralmalar üzerinde hassasiyetle durulduğu görülmektedir.

Bu bağlamda, Avrupa Komisyonu kararlarında bahsedilen riskler şu iki grupta toplanabilir:

- 130 • Genel anlamda rekabetin kısıtlanması riski, devralan tarafın orijinal ilaç üreticisi, devralınan teşebbüsün de eşdeğer ilaç üreticisi olduğu durumda ortaya çıkmaktadır. Rekabetin kısıtlanması ihtimalinin arttığı durum ise devralan tarafın sahip olduğu orijinal ilaçların yer aldığı ATC-3 ve/veya ATC4 pazarlarında kendisine birebir rakip olacak eşdeğer ilaçları üretmek için ruhsat başvurusunda bulunmuş olan bir eşdeğer ilaç üreticisinin, söz konusu eşdeğer ilaçların rakibi orijinal ilaç üreticisi tarafından devralınmasıdır (Hazırlık Aşamasında Rekabet).
- 140 • Rekabetin kısıtlanması ihtimalinin arttığı ikinci durum ise, fiilen eşdeğer ilaç üretmekte olan bir ilaç üreticisinin, ilgili ürün pazarında rakibi olan bir orijinal ilaç üreticisi tarafından alınmasının, genel anlamda ilaç sektöründe oluşması teşvik edilen eşdeğer rekabetini yaratan teşebbüslerin sayısının azalmasına, dolayısıyla eşdeğer rekabetin zayıflamasına neden olunmasıdır (Eşdeğer Rekabet).

Başvuru konusu devralma işleminin taraflarının her ikisi de orijinal ilaç üreticisi olduğundan, yukarıda yer verilen risklerin doğması söz konusu değildir. Ancak bu durum, belirli ilgili ürün pazarlarında tarafların olası bir devralma işlemi sonrasında rekabeti sınırlayıcı durumlar ortaya çıkmayacağı anlamına gelmemektedir. Bu bağlamda, tarafların ilgili ürün pazarlarındaki durumuna ilişkin detaylı değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

H.3.1.2. Hesaplamalarda Kullanılan Veriler

Başvuru konusu devralma işleminin değerlendirilmesinde, Intercontinental Marketing Services (IMS) Türkiye'den alınan veriler kullanılmıştır. Bu veriler hem ATC-3 hem de ATC-4 sınıfında alınmış olup, değerlendirmelere esas teşkil etmek üzere kutu bazındaki pazar payları değil, Rekabet Kurulunun ve Avrupa Komisyonu'nun geçmiş kararlarına uygun olarak ciro bazında pazar payları dikkate alınmıştır.

H.3.1.3. İlaç Endüstrisinin Giriş Engelleri

İlaç endüstrisinin yoğun regülasyon içeren yapısı, bu sektöre girmek isteyen teşebbüsler için önemli bir giriş engeli oluşturmaktadır. Bu endüstride, fikri mülkiyet haklarından kaynaklanan yüksek fiyatlar girişi çekici hale getirebileceği gibi; herhangi bir fikri mülkiyet koruması bulunmaması ya da çok sıkı regülasyon nedeniyle fiyatları düşmüş olması yeni giriş yapmayı düşünen teşebbüsleri caydırabilecek niteliktedir.

Eşdeğer ilaç üretimi için Türkiye pazarına girmeyi düşünen bir teşebbüsün geçeceği farklı aşamalar bulunmaktadır ve her aşama farklı maliyet kalemlerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu aşamalar kısaca şu şekildedir:

H.3.1.3.1. Ruhsatlandırma Sistemi

İlaç endüstrisi devlet tarafından yüksek derecede düzenlenen bir pazardır. Pazara giriş için tescil sistemi söz konusu olup, bu sistem Sağlık Bakanlığı'nın kontrolündedir. 1262 Sayılı Kanun ve 19.01.2005 tarih ve 25705 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği uyarınca (Ruhsatlandırma Yönetmeliği), Sağlık Bakanlığı Türkiye'de üretilen veya diğer ülkelerden ithal edilen tüm beşeri ilaçların ruhsatlandırma ve tescilini yapmaktadır. Ruhsatlandırma süreci;

- Ruhsat başvuru dosyasının hazırlanması,
- Ruhsat Başvuru dosyasının Sağlık Bakanlığı'na sunulması

10-49/929-327

- 170
- Sağlık Bakanlığı Ön İnceleme Komisyonu tarafından başvurunun Ruhsatlandırma Yönetmeliği'ne uygunluğunun denetlenmesi,
  - İlacın formülasyonu, analiz ve kontrol metotlarının uygunluğu, ürün spesifikasyonu gibi konuların "Farmasötik Teknoloji Komisyonu"nda değerlendirilmesi,
  - Numunelerin Sağlık Bakanlığı Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü İlaç Kontrol Laboratuvarında analiz edilmesi,
  - Biyoeşdeğerlik komisyonunda değerlendirme,
  - İlacın ambalajındaki ifadeler ve KÜB-KT'nin KÜB-KT İnceleme Komisyonu tarafından incelenmesi,
  - Fiyat belirleme süreci,
- 180
- Ruhsat kesimi (fiyat tespitinden sonra ruhsat düzenlenir)

aşamalarından meydana gelmektedir. Ruhsatlandırma başvurusunda bulunan her bir teşebbüs, ruhsatlandırmanın tamamlanması ile birlikte beşeri ilaçların dağıtım pazarına girebilmektedir. Sağlık Bakanlığı'nın eşdeğer ilaç üreticisi şirketler için ruhsatlandırma başvurularını inceleme prosedürü, eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin Rekabet Kurumu'na gönderdiği bilgilerden elde edilen bilgiler ışığında, ortalama olarak 685 gün sürmektedir.

H.3.1.3.2. Sosyal Güvenlik Kurumu ve Geri Ödeme

Bir eşdeğer ürün için ruhsat alınmasından sonra, Ruhsatlandırma Yönetmeliği'nin 26. maddesi gereği, eşdeğer ürünün pazarlama ve satışından önce satış izni alınması gerekmektedir. Bu izin, piyasaya ilk defa çıkacak olan ilacın, piyasaya çıkacak son haliyle ambalajlanmış numunesinin Sağlık Bakanlığı'na gönderilmesiyle verilmektedir. Bu sürecin, eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin Rekabet Kurumu'na gönderdiği bilgilerden elde edilen bilgiler ışığında, ortalama olarak 24 gün sürmekte olduğu görülmektedir.

Pazarlama ve satış işlemi için gerekli işlemlerin tamamlanmasının ardından, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) geri ödeme sistemine dahil olmak için başvuru yapılması gerekmektedir. Türkiye'de satılmakta olan ilaçların büyük çoğunluğu SGK tarafından yürütülmekte olan geri ödeme sistemi altındadır. Buna göre SGK, bu sistem kapsamındaki ilaçların bedelini kısmen veya tamamen doğrudan eczaneye ödemektedir. Bir ilacın katkı payı ödenmeksizin bedelinin tamamen SGK tarafından geri ödeniyor olması halinde ilacı alan hasta, aldığı ilaç karşılığında hiçbir bedel ödemeyecektir. Bunun yanında Türkiye'deki hastanelerin çoğunluğunu oluşturan devlet hastaneleri de geri ödeme sisteminde yer alan ilaçları kullanmaktadır. Bu nedenle, bir ürünün geri ödeme sistemine alınması oldukça önemli bir husustur.

SGK'nin geri ödeme sistemine yapılacak başvurunun ne kadar sürede sonuçlandırılacağına ilişkin kesin bir süre olmayıp, SGK "Ödeme Komisyonu'nun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge" doğrultusunda, belirlenen çalışma dönemleri içinde yapılan başvuruların diğer bir dönemin başlangıç tarihine kadar sonuçlandırılacağı belirtilmektedir. Ödeme Komisyonları, söz konusu Yönetmeliğe göre yılda dört defa toplanmaktadır. Başvuruların yoğunluğu ve SGK'nin iş yükü sebebiyle geri ödeme onay süreci, Yönetmelikte öngörülen 3'er aylık dönemlerden daha uzun olabilmektedir. Bu sürecin, eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin Rekabet Kurumu'na gönderdiği bilgilerden elde edilen bilgiler ışığında, ortalama olarak 156 gün sürmekte olduğu görülmektedir.

H.3.1.3.3. Reklam ve Tanıtım

Hâlihazırda, beşeri ilaç dağıtım pazarında reklam faaliyetleri sınırlandırılmıştır. 1262 sayılı İspençiyari Ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu, reçeteli ilaçların tanıtımının yalnızca tıp dergilerinde yapılabileceğini belirtmek suretiyle beşeri ilaçların reklamını yasaklamıştır. Reçetesiz ilaçların ise sadece hangi hastalığı iyileştirdiğine ilişkin ilan verilebilecektir.

220 Promosyon faaliyetleri doktor odaklı devam etmekte olup, tıbbi mümessiller tarafından yapılan ziyaretler ve diğer eğitim programları kanalıyla gerçekleştirilmektedir. Türk ilaç piyasasında bugüne kadar yapılan devralma işlemlerinde üzerinde yeterince durulmayan husus da tam olarak budur. Türk ilaç endüstrisinde bir ilaç firmasının sahip olduğu molekül ne kadar iyi olursa olsun, bir ilacın Türk ilaç pazarında tutunabilmesi, çok büyük ölçüde o ilaç için doktor nezdinde yapılan tanıtım ve promosyon faaliyetlerine bağlı olmaktadır.

230 Şöyle ki, sıradan bir mal ve hizmet piyasasındaki rekabetin en temel belirleyicisi fiyattır. Fiyattan sonra gelen kalite, satış sonrası hizmetler vb. unsurlar, genellikle fiyatın ağırlığı kadar öneme sahip olmamaktadır. Rekabetin fiyat üzerinden yapılmasının, ilaç piyasasında yansımaları bulunmamaktadır. Bu pazarda fiyatlar, geri ödeme sistemine dâhil olmak isteyen ilaç şirketlerinin, SGK'nin belirlediği fiyat aralığında kalabilme çabası dâhilinde belirlenmektedir. Bu bakımdan devlet, bir mal ve hizmet piyasasındaki en önemli rekabet aracını, kendi çıkarları ve bütçe kısıtları nedeniyle ortadan kaldırmış ve geriye ilaç şirketlerinin rekabet edebilmesi için ikincil derecede etkili araçlar bırakmıştır. Ancak böyle bir durumun varlığına rağmen, bugüne kadar yapılmış rekabet hukuku ve pazar gücü değerlendirmeleri, IMS'den alınan ciro bazındaki pazar payına dayalı olarak yapılmıştır ki bu pazar payı, devletin regülasyonu altında oluşmuş fiyatlardan ilaç satmak suretiyle elde edilmiş olup, üzerinde ilaç üreticileri arasında bir rekabet söz konusu olmayan fiyatlara (ve bu fiyatlara dayanılarak hesaplanan pazar paylarına) gereğinden fazla önem atfedilmiş ve 240 özellikle ilaç üreticisi teşebbüslerin pazar gücünün tespiti amacıyla yapılan değerlendirmelerde olması gereken doktorlar nezdinde tanınırlık ve ilgili ilaç üreticisi teşebbüsün bir bütün olarak tanıtım gücü yeteri kadar irdelenmemiştir.

İlaç üreticisi teşebbüslerin, sıradan mal ve hizmet piyasalarındaki rekabet araçlarından kullanabileceği satış sonrası hizmetler olarak adlandırılan faaliyetlerin de Türk ilaç piyasasında depolar ve eczaneler arasında paylaşıldığı düşünüldüğünde, pazarlama ya da diğer bir ifade ile ilacını tutundurma anlamında geriye ilaç şirketleri için fazlaca bir alternatif kalmamaktadır.

250 Nitekim aldığı ürünün parasını kendisi ödemeyen dolayısıyla karar verici konumda bulunmayan bir tüketici kitlesi ile karşı karşıya olan ilaç üreticileri, bu kitleyi etkileyebilecek en önemli araç olan reklam yapma imkânından da yoksundurlar. Bu bakımdan, kendi ilacını mümkün olduğunca çok satmak isteyen rasyonel bir tacir olan ilaç üreticilerinin, bu amaç için pazarlama faaliyeti anlamında kullanabileceği yegane yol, kendisi tüketici olmayan ancak tüketim sürecindeki karar verici konumu ile tüketici kitlesinin ilaç tüketimi üzerinde en önemli etkiye sahip olan doktorlara yönelmek olmaktadır. Başka bir deyişle, bir ilacın Türkiye pazarındaki tutundurma faaliyetinin en önemli muhatabı doktorlar olarak ortaya çıkmaktadır.

260 Türkiye'de yaklaşık 100.000'e yakın doktor bulunmakta ve bunların tahminen yarısı pratisyen hekimlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, bir ilaç üreticisi firmanın Türkiye pazarına ilk defa sunacağı bir ilacın doktorlar arasındaki hedef kitlesi, pozitif ve negatif listeler vasıtasıyla belirlenmektedir. Bu şekilde, pazara yeni çıkacak bir ilacın hangi ihtisas alanlarına girdiği ve dolayısıyla kaç adet doktor tarafından yazılabileceği tespit

10-49/929-327

edilmektedir. Pazara sürülmesi düşünülen bir ilacı yazabilecek doktor sayısı fazla ise, diğer bir deyişle hedef kitle büyük ise, bu ilaçların tanıtım masrafları da (tanıtım personeli sayısı, promosyon maliyetleri gibi) bu büyüklük ile doğru orantılı biçimde artacaktır. Türkiye şartlarında bugün bir tanıtım temsilcisinin yıllık maliyeti tüm masraflar dahil ortalama olarak 60.000-80.000 TL arasında değişmektedir. Tanıtım temsilcilerinin, sorumlu oldukları ilaçlarının promosyonunu yapabilmeleri için belirli bir eğitim almaları gerektiği de düşünüldüğünde, yukarıda belirtilen maliyetin üzerine eğitim giderlerinin de ilave edilmesi ile önemli maliyet büyüklükleri ortaya çıkmaktadır.

270 Doktorlar bir hastalığın tedavisinde reçete yazarken;

- Hastanın klinik özellikleri,
- İlacın etken maddesi ve etki mekanizması,
- İlacın beklenen etkinliği ve olası yan etkileri,
- Hastanın ekonomik durumu

280 gibi hususlara dikkat etmektedir. Ancak rekabet hukuku bakımından önemli olan nokta, bu şartları sadece bir ilacın karşıladığı durumlar dışarıda bırakılmak üzere, bütün bu özellikleri aynı anda ve aynı şekilde karşılayan birden fazla ilaç olması durumunda, doktorların karar verme sürecinin nasıl geliştiği ve bu süreç üzerinde çok önemli bir etkiye sahip olan ilaç tutundurma faaliyetinin ve bu faaliyete bağlı olarak her bir teşebbüsün sahip olduğu tanıtım gücünün ilaç üreticileri arasında nasıl dağıldığıdır. Nitekim rapörtörlerce, ilaç şirketlerinin tutundurma faaliyetlerinin ne kadar önemli olduğu, Türkiye’de faaliyet gösteren özel göz hastanelerinden ikisine de sorulmuş ve aşağıdaki cevaplar alınmıştır:

Dünya Göz Hastanesi: “...Ayrıca Türkiye’de ilaç şirketlerinin tanıtımdaki gücünün de bu tercihte çok önemli bir etken olduğu düşünülmektedir...”

Kudret Göz Hastanesi: “...Göz hastalıklarının tedavisinde doktorlar tarafından reçete yazılırken ve benzer/muadil ilaçlar arasında tercih yapılırken; öncelikle aşağıdaki kriterler esas alınır.

- 290
- İlacın tanıtımı,
  - Fiyatı,
  - Kurumun karşılayıp karşılamadığı,
  - İlaç firmalarının tanıtımdaki gücü çok etkilidir...”

Bir ilacın yazılması sürecinde doktorlar ile ilaç şirketleri arasındaki ilişkinin bu ölçüde önemli olması, yukarıda detaylarına yer verilen nedenlerden dolayı ilaç pazarının tabi olduğu regülasyondan kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Doktorlar ve ilaç şirketleri arasındaki bu ilişkinin, rekabet hukuku anlamında pazar gücünün, giriş engellerinin ve ilgili ürün pazarının tespitinde dikkate alınması gereken önemli bir unsur olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

300 Türk ilaç pazarına eşdeğer ilaç sunmayı planlayan bir eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüsün yukarıda ayrıntılarına yer verilen süreçlerde karşı karşıya olduğu süre ve maliyet kalemleri, Türkiye’de faaliyet gösteren çeşitli eşdeğer ilaç üreticisi firmalara sorulan sorulara gelen cevaplardan derlenerek aşağıda bir tablo ile özetlenmiştir:

10-49/929-327

Tablo 2- Jenerik İlaç Üretimi Pazarına Giriş İçin Gereken Süre ve Maliyetler

Teşebbüs	Şirket Kurma (ortalama, gün)	Ruhsatlandırma (ortalama, gün)	Ruhsat Sonrası Piyasaya Çıkış (ortalama, gün)	Geri Ödeme Listesine Dahil Olma (ortalama, gün)	Toplam Maliyet (TL)
(.....)	15	912,5	30	60	232.000
(.....)	38	540	21	60/10/6002	21.000
(.....)	15	450	21	180	1.235.000
(.....)		900		135	350.000
(.....)	15	730	21	180	300.000
(.....)		900	15	150	58.000
(.....)	2103	1080	45	120	29.500.000
(.....)	15	450	21	180	1.235.000
(.....)	17,5	210	25	15-1804	45.000.000
ORTALAMA	46,5	685,83	24,88	156	8.659.000
TOPLAM			913 Gün		8.659.000

H.3.1.3.4. Dağıtım Kanalları

310 Yukarıdaki tabloda yer alan eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin hepsi, pazara bir eşdeğer ilaç sunmak suretiyle yeni giriş yapacak ilaç üreticisi bir teşebbüsün kendi dağıtım ağını kurmaktan kaçınması gerektiği ve teorik olarak her ilaç üreticisinin kendi dağıtım ağını kurması mümkünse de, bunun çok maliyetli olması nedeniyle dağıtımların ecza depoları kanalıyla yapılmasının daha rasyonel bir karar olduğu görüşünde birleşmiştir. Bir diğer ifade ile ecza deposu ve depoculuk faaliyetinin, tamamen farklı işleyişe sahip olan ve farklı uzmanlıklar gerektiren ayrı iş kolları olduğu için ilaç üreticisi teşebbüslerin bu alana girmesinin risk ve maliyetin büyük olması nedeniyle doğru olmadığı belirtilmektedir.

320 Bu bağlamda, dağıtım kanallarına erişim anlamında bir giriş engelinden bahsetmek mümkün olmamakla birlikte, pazara yeni girmiş bir eşdeğer ilaç üreticisi halen pazarda faaliyet gösteren bir eşdeğer ilaç üreticisinin tanınırlığı ve kredibilitesi henüz olmadığından, ecza depolarının ilk etapta diğer firmalardan talep ettiklerinden farklı şartlar ileri sürmeleri (örneğin daha fazla teminat) söz konusu olabilmektedir. Ancak bu durumun, o ilaç üreticisinin gerekli teminatları vermesine rağmen dağıtım depolarının ortak hareketi suretiyle dağıtım kanalına kabul edilmemesi haline gelmesi durumunda, 4054 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinin uygulanması her zaman mümkündür.

H.3.1.3.5. Pazara Tamamen Yeni Giriş-Yeni İlaç Sunulması

330 Türkiye'de faaliyet gösteren eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslere, Türk pazarına ilk defa yeni bir eşdeğer ilaç ile girmek isteyecek bir teşebbüs ile halen yerleşik olan ancak yeni bir eşdeğer ilaç pazara sürmek isteyecek eşdeğer ilaç üreticisinin karşı karşıya olduğu süreç arasında bir fark olup olmadığı sorulmuştur. Gelen cevaplardan, hukuki olarak yeni bir şirket kurmanın süre anlamında yarattığı fark dışında (ortalama 46 gün) her iki senaryo arasında bir fark olmadığı anlaşılmıştır. Bu bakımdan, giriş engeli olarak değerlendirilen süre ve maliyet kalemleri, ihmal edilebilir bir fark ile her iki senaryoda da aynıdır.

2 Ödeme Komisyonunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge'ye göre farklı süreler olduğu ifade edilmiştir: 1- Eşdeğer grubunda bir ilaç ise 1-3 ay; 2- Birim fiyatı en ucuz olan ilacın %5 altında bir fiyat veriliyorsa 7-15 gün; 3- Muadili olmayan eşdeğer bir ilaç ise 4-5 ay ile birkaç yıl arasında değişir.

3 Bu sürenin hesaplanmasında kurulacak bir üretim tesisi için Sağlık Bakanlığı'ndan alınması gereken üretim yeri izni için geçecek sürenin de hesaba katıldığı anlaşılmaktadır.

4 Bu sürenin ürünün fiyatına ve aynı gruptaki diğer eşdeğerlerin fiyat durumuna göre değişebildiği ifade edilmiştir.

10-49/929-327

H.3.1.3.6. Alcon ve Novartis'in İlaçlarının Patent Koruması

Novartis'in söz konusu ilgili ürün pazarlarında patent koruması altında olan bir ürünü bulunmamaktadır. Alcon'un ise sadece altı ürünü patent koruması altındadır. Bunlardan dört tanesi Türkiye pazarında satılmamaktadır. Türkiye'de satılmakta olan Vigamox'un patent süresi 29.09.2019'da, Tobrex'in patent süresi de 26.06.2021'de sona ermektedir. Söz konusu S1A kategorisinde Novartis ve Alcon'un her bir ürününün sahip olduğu pay aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3-Alcon'un S1A Pazarındaki İlaçları ve Pazar Payları

İlaç Şirketi	İlaç İsmi	2009 Ciro (TL)	S1A içindeki Payı
Abdi İbrahim	Fucithalamic	(.....)	(.....)
Bilim	Tobrased	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Exocin	(.....)	(.....)
Novartis	Okacin	(.....)	(.....)
Teka	Netira	(.....)	(.....)
Alcon	Tobrex	(.....)	(.....)
Alcon	Ciloxan	(.....)	(.....)
Koçak Farma	Stafine	(.....)	(.....)
Pfizer	Terramycin	(.....)	(.....)
Alcon	Vigamox	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Thiocilline	(.....)	(.....)
Deva	Kemicetine	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Zymar	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Cebemyxine	(.....)	(.....)
Alcon	Oftalmotrim	(.....)	(.....)
Bilim	Siprogut	(.....)	(.....)
Alcon	Thilomaxine	(.....)	(.....)
Biofarma	Cipro	(.....)	(.....)
Ulagay	Tobsin	(.....)	(.....)

Her ne kadar Alcon'un Tobrex ve Vigamox'u halen patent koruması altındaysa da;

- Alıcı taraf olan Novartis'in ilgili ürün pazarlarında patent koruması altında ürünü bulunmaması,
- Alcon'un bu ürünlerin yer aldığı S1A kategorisindeki payının %(....) olması,
- Alcon'un patent koruması altındaki iki ilacının toplam payının %(....) olması

göz önüne alındığında, başvuru konusu işlemin taraflarının fikri mülkiyet haklarından kaynaklanan bir giriş engeli yaratmasının söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bütün bu bilgiler ışığında, bir eşdeğer ürünün pazara sunulması için gerekli olan ve yukarıda ayrıntılarına yer verilen unsurların bir bütün olarak önemli pazara giriş engeli olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Giriş engelini maddi boyutundan ziyade, ortalama 913 gün olarak ortaya konan sürenin, her ne kadar her pazar için farklı değerlendirilme yapılması gerektiği vurgulansa da, Avrupa Komisyonu'nun "Yatay Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz"un⁵ (Yatay Birleşme Kılavuzu) 74. maddesinde de belirtilen 720 günlük sürenin oldukça üzerinde olması, Türk ilaç pazarına girmek isteyen teşebbüslerin aslında potansiyel rakip olarak bile nitelendirilmesini güçleştirmektedir. Bu durumun, özellikle daha evvel eşdeğer üreticinin

⁵ Official Journal of The European Union C 31/5, "Guidelines on the assessment of horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings", 5.2.2004.

10-49/929-327

360 giriş yapmamış olduğu ve orijinal ilaç üreticisinin göreceli olarak daha yüksek fiyatla ilaç satmasının mümkün olduğu pazarlar için önemli olduğu düşünülmektedir.

H.3.2. İşlemin 4054 Sayılı Kanun'un 7. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

Dosya konusu işlem Novartis'in, Nestlé'nin elinde bulunan yaklaşık %52,15 oranındaki Alcon hissesinin devralınmasına ilişkindir.

370 Dosyadaki bilgilere göre tespit edilen ilgili ürün pazarlarına ilişkin değerlendirmeler, başvuru konusu işlemin tarafı olan teşebbüslerin faaliyetlerinin çakıştığı ve çakışmadığı pazarlar ayrımı dikkate alınarak yapılmıştır. Diğer taraftan tarafların faaliyetlerinin örtüşmediği toplam beş ilgili ürün pazarından, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen eşikler aşılmadığı için izne tabi olmadığı tespit edilen S1C Oftalmik Antenfektifler ve S1F Midriatik ve Sikloplejikler pazarlarına ilişkin 7. madde değerlendirme yapılmamıştır. Bu bağlamda, tarafların faaliyetlerinin çakışmadığı toplam 3 ve faaliyetlerinin çakıştığı toplam 7 ilgili ürün pazarına ilişkin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirmeler aşağıdadır.

H.3.2.1. Tarafların Faaliyetlerinin Örtüşmediği İlgili Ürün Pazarları

380 Novartis'in Türkiye'de *S1H Oftalmolojik Lokal Anestezikler*, *S1T Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar* ile *Katarakt ve Vitreoretinal Cerrahi Gereçler* pazarlarında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Diğer taraftan Alcon, söz konusu kategorilerde çeşitli ürünlerle faaliyet göstermektedir. Alcon Türkiye'de S1H ve S1T kategorilerinde faaliyet gösteren tek teşebbüstür ve dolayısıyla pazar payı %(....). Diğer taraftan, Katarakt ve Vitreoretinal Cerrahi Gereçler pazarında ise Alcon'un pazar payı %(....). Alcon'un %(....) pazar payına sahip olduğu S1H ve S1T pazarlarından farklı olarak bu pazarda hem yerli üreticiler hem de ithalat vasıtasıyla Hintli ve Çinli üreticilerin ürünleri satılmaktadır. Bu bakımdan, alternatif temin kaynaklarına ulaşmak ve bu anlamda ithalat yapmak her zaman mümkün gözükmemektedir. Bu nedenlerle başvuru konusu devralma işleminin gerçekleşmesi durumunda, taraflardan sadece birisinin söz konusu ilgili ürün pazarında faaliyeti olduğundan bir yoğunlaşma yaşanmayacaktır. Bu çerçevede, anılan devralma işleminden dolayı söz konusu pazarlarda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde hâkim durumun yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesinin söz konusu olmayacağı, bu nedenle tarafların faaliyetlerinin örtüşmediği pazarlar açısından işleme izin verilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

H.3.2.2. Tarafların Faaliyetlerinin Örtüştüğü İlgili Ürün Pazarları

H.3.2.2.1. S1A Oftalmolojik Antienfektifler

400 Dosyadaki bilgilere göre, başvuru konusu işlemin tarafları olan Novartis ve Alcon'un faaliyetlerinin, S1A ATC-3 sınıfında birbiriyle çakışmakta olduğu ve bu ATC-3 sınıfı altında Alcon'un sahip olduğu ürünlerin Ciloxan, Tobrex, Oftalmotrim, Vigamox ve Thilomaxine; Novartis'in sahip olduğu ürünün ise Okacin olduğu tespit edilmiştir. S1A kategorisinin ATC 4 seviyesinde herhangi bir alt sınıflandırması bulunmamaktadır. Bu bağlamda, olası bir devralma işlemi öncesinde S1A kategorisinde yer alan ilaçların üreticilerinin, ilaç bazında 2009 yılı ciroları ve bu cirolarına istinaden hesaplanan pazar payları aşağıdadır:

10-49/929-327

Tablo 4- S1A Kategorisinde İlaçlar ve Pazar Payları

İlaç Şirketi	İlaç İsmi	2009 Ciro (TL)	S1A içindeki Payı
Abdi İbrahim	Fucithalimic	(.....)	(.....)
Bilim	Tobrased	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Exocin	(.....)	(.....)
Novartis	Okacin	(.....)	(.....)
Teka	Netira	(.....)	(.....)
Alcon	Tobrex	(.....)	(.....)
Alcon	Ciloxan	(.....)	(.....)
Koçak Farma	Stafine	(.....)	(.....)
Pfizer	Terramycin	(.....)	(.....)
Alcon	Vigamox	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Thiocilline	(.....)	(.....)
Deva	Kemicetine	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Zymar	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Cebemyxine	(.....)	(.....)
Alcon	Oftalmotrim	(.....)	(.....)
Bilim	Siprogut	(.....)	(.....)
Alcon6	Thilomaxine	(.....)	(.....)
Biofarma	Cipro	(.....)	(.....)
Ulagay	Tobsin	(.....)	(.....)
Koçak Farma	Polimisin	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)

Başvuru konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un, devralma işleminden önceki ve olası bir devralma işlemi sonrasında 2009 yılı rakamlarına göre S1A pazarında oluşması muhtemel pazar payları ise aşağıda yer almaktadır:

Tablo 5- Devralma İşlemi Öncesi ve Olası Bir Devralma Durumunda S1A Pazarındaki Pazar Payları

	Ciro (TL)	Pazar Payı (%)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Alcon7	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Koçak farma	(.....)	(.....)
Pfizer	(.....)	(.....)
Deva	(.....)	(.....)
Biofarma	(.....)	(.....)
Ulagay	(.....)	(.....)
Novartis+Alcon (Olası Devralma Sonrası Durum)	(.....)	(.....)

410 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, bildirim konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un her ikisinin birden faaliyet gösterdiği S1A pazarında, 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan pazar payı eşliğinin aşıldığı, dolayısıyla işlemin S1A ilgili ürün pazarı için Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu görülmektedir.

Rekabet hukuku uygulamalarında teşebbüslerin pazar paylarından, pazar gücüne ilişkin anlamlı sonuçlar çıkarılmasında yararlanılan ve yaygın olarak kullanılan iki metot bulunmaktadır. Bunlar; yoğunlaşma oranları toplamları (CR-Concentration Ratio) ile özellikle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) uygulamasında birleşme değerlendirmelerinin mihenk taşlarından birisi olan Herfindahl-Hirschman endeksidir (HHI). Pazardaki firma

6 Thilomaxine, Alcon'un tamamını kontrol ettiği Türk iştiraki ve onun beşeri ilaçlar ve tüketici ürünlerinin distribütörü olan Liba Laboratuvarları Tic. A.Ş. (Liba) tarafından dağıtılmaktadır.

7 Verilen bu pay, Liba'nın %(....) pazar payı ve (.....)TL'lik cirosunu kapsamaktadır.

10-49/929-327

420 büyüklükleri üzerine odaklanan ve ilk “n” firmanın pazar payları toplamını gösteren yoğunlaşma oranları genellikle dört veya sekiz firma için (CR4, CR8) hesaplanmaktadır (bazı durumlarda ilk iki ya da beş firma-CR5).

430 ABD rekabet hukuku uygulamalarında, Birleşik Devletler Adalet Bakanlığı Birleşmeler Rehberi’nde (ABD Birleşme Rehberi) ve Avrupa Komisyonu Yatay Birleşmeler Rehberi’nin 19-21. maddelerinde belirlendiği şekliyle, yoğunlaşmaların değerlendirmesinde söz konusu işlemlerin HHI üzerindeki etkisi incelenmektedir. Yoğunlaşma sonrası HHI’nın 1000’den küçük olduğu durumlarda herhangi bir anti-rekabetçi endişeye gerek duyulmadan işleme izin verilmektedir. HHI değerinin 1000 ila 1800 arasında ve endeksteği değişimin 100 birimden fazla olduğu durumlar ise, potansiyel olarak sorun yaratabilecek bir işlem olabileceği düşünülerek incelemeye alınmaktadır. Öte yandan HHI’nın 1800’den, değişimin de 150’den büyük olması, önemli derecede yoğunlaşmanın işareti sayılmakta ve diğer unsurlar da (pazara giriş engelleri gibi) göz önünde bulundurularak, işlem değerlendirilmektedir.

Başvuru konusu işlem ile ilgili olarak, S1A pazarında olası devralma öncesinde ve sonrasındaki durum için hesaplanan HHI ve CR4 rakamları aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 6- Devralma Öncesi HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Öncesi
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Alcon	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Koçak farma	(.....)	(.....)
Pfizer	(.....)	(.....)
Deva	(.....)	(.....)
Biofarma	(.....)	(.....)
Ulagay	(.....)	(.....)
TOPLAM		2.128
CR4		%81

Tablo 7- Devralma Sonrası HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Sonrası
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Novartis+Alcon	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Koçak farma	(.....)	(.....)
Pfizer	(.....)	(.....)
Deva	(.....)	(.....)
Biofarma	(.....)	(.....)
Ulagay	(.....)	(.....)
TOPLAM		2.583
DEĞİŞİM (Δ)		455
CR4		%90,5

440 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, pazarların olası bir devralma öncesinde dahi hem HHI hem de CR4 bazında yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlar olarak nitelendirilmesi mümkündür. Devralma öncesinde pazardaki dört büyük teşebbüsün payı %(....) olarak görülmektedir. Olası bir devralma halinde, Alcon ve Novartis’in karşısında pazar lideri olmaya devam edecek, Abdi İbrahim ile birlikte Bilim ve TEKA kalacaktır. Olası bir devralma sonrasında pazardaki dört firmanın toplam pazar payı %(....) olacak; HHI endeksi bakımından yoğunlaşma oranı 2128’den 2583’e çıkacak, değişim rakamı (Δ) da 455 olacaktır. HHI’nın 1800’den, değişimin de 150’den büyük olduğu S1A pazarı için, salt

10-49/929-327

bu iki rakam dikkate alınarak önemli derecede yoğunlaşma var olduğu ileri sürülebilecektir.

Öte yandan, CR4 ve HHI rakamları birer gösterge niteliğinde olup, yoğunlaşmanın yüksek çıkması, tek başına bir devralma işleminin engellenmesini gerektiren bir sonuç değil; o ilgili ürün pazarında ortaya çıkan bu yoğunlaşmanın rekabet hukuku anlamında bir soruna yol açıp açmadığının detaylı şekilde incelenmesi için bir nedendir.

450 Avrupa Komisyonu'nun Yatay Birleşme Rehberi'nin ilgili bölümlerine bakıldığında, birbirleriyle rakip olan teşebbüslerin birleşmesinin, ilgili ürün pazarında hâkim durumu yaratmasının ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirmesinin temel olarak iki biçimde ortaya çıkabileceği görülmektedir. Bunlar:

Birleşmenin Koordinasyon Gerektirmeyen Olumsuz Etkileri: Teşebbüsler arasında herhangi bir koordinasyona gerek kalmadan, bir devralma işlemi sonucunda ilgili ürün pazarında faaliyet gösteren bir ya da daha fazla teşebbüs üzerindeki rekabet baskısının ortadan kalkmasıdır. Bunun en yaygın örneği, devralmanın tarafı olan ve devralma öncesinde birbirleriyle rekabet eden teşebbüsler arasındaki rekabetin ortadan kalkması, hatta devralmanın tarafı olmayan teşebbüslerin bile devralma sonrası olası fiyat artışlarından kaynaklanan müşteri çekebilme şansı nedeniyle bu "daha az rekabetten" faydalanması söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla, koordinasyon gerektirmeyecek şekilde olumsuz sonuçlara yol açması muhtemel bir devralma işleminin en temel rekabeti kısıtlayıcı sonucu, devralma sonrasında pazardaki fiyatların artmasıdır. Fiyat artışı ya da diğer çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilecek rekabeti kısıtlayıcı uygulamaların ortaya çıkabilme ihtimali ve olası etkisi, devralma öncesinde oligopolistik özelliklere sahip pazarlarda daha fazladır.

460 Koordinasyon gerektirmeyen ancak rekabeti kısıtlayıcı etkisi olan unsurların, söz konusu devralma işleminden kaynaklanıp kaynaklanmadığının tespitinde sınırlayıcı bir liste olmamakla birlikte şu hususlar öne çıkmaktadır:

- 470
- Birleşen teşebbüslerin pazar paylarının büyük olması,
  - Birleşen teşebbüslerin birbirlerinin yakın rakibi olması,
  - Tüketicilerin, sağlayıcılarını değiştirmesinin hem değiştirme maliyetinin yüksek olması hem de alternatif üreticilerinin az ya da hiç olamaması nedeniyle mümkün olmaması ya da çok az bir ihtimal olması,
  - Devralma sonrasında pazarda geriye kalan rakiplerin olası bir fiyat artışı durumunda arz miktarlarını artıramamaları,
  - Devralma sonrasında ortaya çıkan teşebbüsün, pazardaki rakip teşebbüslerin büyümelerini engelleyebilecek güce sahip olması,
  - Devralmanın, pazardaki payından bağımsız olarak, en rekabetçi davranışlar sergileyen
- 480 teşebbüsün ortadan kalkmasına neden olmasıdır.

Birleşmenin Koordinasyon Yaratıp Rekabetin Kısıtlanmasına Yol Açan Olumsuz Etkileri: Bu etkiler, devralma öncesinde birbirleriyle davranışlarını koordine etmeyen ya da edemeyen teşebbüslerin, bu devralma sonucunda pazardaki rekabetin doğasının önemli ölçüde değişmesi nedeniyle, davranışlarını koordine edebilir ve fiyatları artırabilir ya da bu koordinasyon sayesinde pazardaki rekabeti başkaca şekillerde kısıtlayabilir hale gelmesidir. Koordinasyon, farklı pazarlarda farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Buna rağmen, koordinasyonun neredeyse tüm pazarlar için ortak olan sonucu fiyatların rekabetçi seviyenin üstünde belirlenmesi olmaktadır. Fiyat artışına ilaveten, koordinasyonun diğer olası etkileri arzın kısıtlanması, yeni kapasiteye yatırım

10-49/929-327

490 yapılmaması, pazarların ve/veya müşterilerin bölünmesi şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Koordinasyon daha çok, o ilgili ürün pazarındaki teşebbüslerin, koordinasyonun esasları, yürütülmesi ve sürdürülebilirliği üzerinde göreceli olarak daha kolay anlayış birliğine ulaşabileceği pazar yapılarında ortaya çıkmaktadır. Bir koordinasyonun sürdürülebilir olması için üç önemli kriter bulunmaktadır. Bunlar; koordinasyonun, bu koordinasyonun tarafı olan teşebbüslerce izlenebilir olması, koordinasyonu bozan teşebbüsler için caydırıcı cezalar olması ve aynı ilgili ürün pazarında faaliyet göstermekle beraber bu koordinasyona iştirak etmeyen teşebbüslerin bu koordinasyonun devamını etkileyebilecek bir güce sahip olmamasıdır.

500 Bu çerçevede, bir devralma işleminin her iki durumda da neden olabileceği en olumsuz etkinin, ilgili ürün pazarındaki fiyatın rekabetçi seviyenin üzerinde belirlenmesine yol açması olduğu görülmektedir. Ancak Türkiye'deki sağlık sistemi ve bu sistem içindeki geri ödeme mekanizması incelendiğinde, ilaç üreticisi teşebbüslerin, faaliyet gösterdikleri pazarda %100 pazar payına sahip olsalar dahi, geri ödeme sistemi kapsamındaki beşeri ilaçların ürünlerinin bedellerinin Sağlık Bakanlığı tarafından belirleniyor olması nedeniyle fiyatları artırmaları mümkün değildir. Şöyle ki, Beşeri İlaçların Fiyatlandırılması Hakkında Tebliğ (Fiyatlandırma Tebliği) uyarınca beşeri ilaç ürünlerinin bedelleri, Sağlık Bakanlığı tarafından kurulan özel bir komisyon tarafından daha önceden tespit edilmiş referans ülkelerdeki en düşük depocuya satış fiyatı baz alınarak belirlenmektedir. Hâlihazırda söz konusu referans ülkeler Fransa, İtalya, İspanya, Portekiz ve Yunanistan'dır.

510 Bunun yanında Taraflar ayrıca çok güçlü bir alıcı gücü ile de karşı karşıyadır. SGK, Türkiye'de satılmakta olan ilaçların yaklaşık %90'lık kısmını, yürürlükte olan geri ödeme sistemi kapsamında tüketmekte (parasını ödemektedir). Böyle bir geri ödeme sistemi ve SGK gibi alım gücü fazla olan bir alıcının bulunduğu ilaç pazarına ilişkin Rekabet Kurulu'nun geçmiş kararları incelendiğinde, ilaç sektöründeki teşebbüslerin fiyatlarını yükseltmesinin ve tüketiciyi sömürmesinin sıradan bir mal ve hizmet piyasasındakinin aksine neredeyse imkansız olduğunun vurgulandığı görülmektedir.

520 Bu bilgiler ışığında, yukarıda ayrıntılarına yer verilen ve birleşmelerin koordinasyon gerektiren veya gerektirmeyen olumsuz etkilerinden en önemlisi olan fiyat artışı yoluyla rekabetin kısıtlanması ihtimalinin, ilaç piyasasının kendi özel dinamikleri nedeniyle gerçekleşmesi muhtemel gözükmemektedir.

Olası bir fiyat artışı tehlikesi dışında, söz konusu devralma işlemine ilişkin olumlu ve olumsuz unsurlar şu şekilde gruplandırılabilir:

Olumlu Unsurlar:

- S1A pazarında rakip teşebbüslerin faaliyet göstermesi dolayısıyla alternatif temin kaynaklarının bulunduğu,
  - SGK'nın çok önemli bir alım gücüne sahip olduğu,
  - Taraflardan Alcon'un patent koruması altındaki Vigamox %(....) pazar payı ile) dışında bütün ürünlerde rakibi bulunması,
  - Tarafların pazar paylarının %(....) düzeyinde olması ve karşılıklarında pazar lideri bir teşebbüs bulunması (Abdi İbrahim-%(....)).
- 530

10-49/929-327

Olumsuz Unsurlar:

- Birbirine yakın rakip iki teşebbüsün birleşiyor olması,
- Son beş yılda bu ilgili ürün pazarına giren herhangi bir teşebbüs olmaması,
- Pazarın büyüme potansiyelinin az olmasının, yeni giriş yapacak teşebbüsler için pazarı çekici kılmaması,
- 540 • Eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin karşı karşıya olduğu giriş engelleri.

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, başvuru konusu devralma işleminin S1A Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar pazarında hâkim durum yaratacak ya da mevcut bir hâkim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı ve ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı, bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

H.3.2.2.2. S1B Oftalmolojik Kortikostreoidler

Dosyadaki bilgilere göre, başvuru konusu işlemin tarafları olan Novartis ve Alcon'un faaliyetlerinin, S1B ATC-3 sınıfında birbiriyle çakışmakta olduğu ve bu ATC-3 sınıfı altında başvuru konusu işlemin taraflarından Alcon'un sahip olduğu ürünlerin Maxidex, Flarex, Dexta sine, Dexta sine se ve Vexol; Novartis'in sahip olduğu ürünün ise Efemoline olduğu tespit edilmiştir. S1B kategorisinin ATC 4 seviyesinde herhangi bir alt sınıflandırması bulunmamaktadır. Bu bağlamda, olası bir devralma işlemi öncesinde S1B kategorisinde yer alan ilaçların üreticileri, ilaç bazında 2009 yılı ciroları ve bu cirolarına istinaden hesaplanan pazar payları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 8 S1B Kategorisinde İlaçlar ve Pazar Payları

Şirket	Ürün	2009 Ciro (TL)	S1B içindeki Payı (%)
Novartis	Efemoline	(.....)	(.....)
Alcon	Maxidex	(.....)	(.....)
Alcon	Flarex	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Fml	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Pred forte	(.....)	(.....)
Alcon ⁸	Dexta sine	(.....)	(.....)
Alcon ²⁶	Dexta sine se	(.....)	(.....)
Teka	Prenacid	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Cebedex	(.....)	(.....)
Alcon	Vexol	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Lotemax	(.....)	(.....)
Biem	Predni-pos	(.....)	(.....)
Biem	Fluoropos	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)

Başvuru konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un, devralma işleminden önceki ve olası bir devralma işlemi sonrasında 2009 yılı rakamlarına göre S1B pazarında oluşması muhtemel pazar payları aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 9 - Devralma İşlemi Öncesinde ve Olası Bir Devralma Durumunda S1B Pazarındaki Pazar Payları

	Ciro (TL)	Pazar Payı (%)
Alcon ⁹	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Biem ilaç	(.....)	(.....)
Alcon+Novartis (Olası Bir Devralma Durumunda)	(.....)	(.....)

⁸ Dexta sine ve Dexta sine se, Liba tarafından dağıtılmaktadır. Ancak değerlendirmenin bütünlüğü açısından, Liba tarafından dağıtılan ancak Alcon'un sahip olduğu ilaçlara ilişkin paylar, pazar payı hesaplamalarında Alcon'un payına eklenmiştir.

⁹ Verilen bu pay, Liba'nın %(.....) pazar payı ve (.....) TL'lik cirosunu kapsamaktadır.

10-49/929-327

560 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, bildirim konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un her ikisinin birden faaliyet gösterdiği S1B pazarında, 1998/2 sayılı tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan pazar payı eşiğinin aşıldığı, dolayısıyla işlemin S1B ilgili ürün pazarı için Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu görülmektedir.

Başvuru konusu işlem ile ilgili olarak, S1B pazarında olası devralma öncesinde ve sonrasındaki durum için hesaplanan HHI ve CR4 rakamları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 10- Devralma Öncesi HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Öncesi
Alcon	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Biem ilaç	(.....)	(.....)
	TOPLAM	3.476
	CR4	97,82%

Tablo 11- Devralma Sonrası HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Sonrası
Alcon+Novartis	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Biem ilaç	(.....)	(.....)
	TOPLAM	5.657
	DEĞİŞİM (Δ)	2.180
	CR4	100,0

570 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, olası bir devralma öncesinde dahi hem HHI hem de CR4 bazında yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlar olarak nitelendirilmesi mümkündür. Devralma öncesinde pazardaki dört büyük teşebbüsün payı %(....) olarak görülmektedir. Olası bir devralma halinde, Alcon ve Novartis çok büyük bir pazar payı farkı ile pazar lideri olacak, karşısında önemli rakip olarak nitelendirilebilecek Abdi İbrahim kalacaktır. Olası bir devralma sonrasında pazardaki dört firmanın toplam pazar payı; %(....) HHI bakımından yoğunlaşma oranı 3.476'dan 5.657'e çıkacak, değişim rakamı (Δ) da 2.180 olacaktır. HHI'nın 1800'den, değişimin de 150'den büyük olduğu S1B pazarı için, salt bu iki rakam dikkate alınarak önemli derecede yoğunlaşma olduğu ileri sürülebilecektir.

580 Öte yandan, yukarıda S1A pazarı için yapılan değerlendirmelerde de belirtildiği gibi, CR4 ve HHI rakamları birer gösterge niteliğinde olup, yoğunlaşmanın yüksek çıkması, tek başına bir devralma işleminin engellenmesini gerektiren bir sonuç değil; o ilgili ürün pazarında ortaya çıkan bu yoğunlaşmanın rekabet hukuku anlamında bir soruna yol açıp açmadığının detaylı şekilde incelenmesi için bir nedendir. Bu kapsamda S1A pazarı için yapılan değerlendirmeler burada da geçerlidir. Bu çerçevede, yukarıda ayrıntılarına yer verilen ve birleşmelerin koordinasyon gerektiren veya gerektirmeyen olumsuz etkilerinden en önemlisi olan fiyat artışı yoluyla rekabetin kısıtlanması ihtimalinin, ilaç piyasasının kendi özel dinamikleri nedeniyle gerçekleşmesi muhtemel gözükmemektedir. Olası bir fiyat artışı tehlikesi dışında, söz konusu devralma işlemine ilişkin olumlu ve olumsuz unsurlar şu şekilde gruplandırılabilir:

Olumlu Unsurlar:

- SGK'nin çok önemli bir alım gücüne sahip olduğu,
  - Tarafların patent korumasına sahip ilacı bulunmaması nedeniyle fikri mülkiyet haklarına dayalı bir giriş engelinin söz konusu olmaması,
- 590

10-49/929-327

Olumsuz Unsurlar:

- Birbirine yakın rakip iki teşebbüsün birleşiyor olması,
- Tarafların toplam pazar payının %71 seviyesine çıkıyor olması,
- Birleşen teşebbüsün karşısında tek ciddi alternatif olarak Abdi İbrahim'in kalması,
- Bunun neticesinde, olası bir devralma sonrasında S1B ilgili ürün piyasasının bir anlamda duapol piyasa haline dönüşmesi,
- Son beş yılda bu ilgili ürün pazarına giren herhangi bir teşebbüs olmaması,
- Pazarın büyüme potansiyelinin az olmasının, yeni giriş yapacak teşebbüsler için pazarı çekici kılmaması,
- Eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin karşı karşıya olduğu giriş engelleri.

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, başvuru konusu devralma işleminin, S1B Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar pazarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hâkim durum yaratmaya veya mevcut hâkim durumu güçlendirmeye yönelik olduğu, dolayısıyla ülkenin bütünü yahut bir kısmında sayılan ürün pazarındaki rekabeti önemli ölçüde azaltacak nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

H.3.2.2.3. S1E Miyotikler ve Antiglukom İlaçları

Dosyada yer alan bilgilere göre, başvuru konusu işlemin tarafları olan Novartis ve Alcon'un faaliyetlerinin, S1E ATC-3 sınıfında birbiriyle çakışmakta olduğu ve bu ATC-3 sınıfı altında başvuru konusu işlemin taraflarından Alcon'un sahip olduğu ürünlerin Travatan, Azopt, Betoptic, Iopidine ve Duotrav; Novartis'in sahip olduğu ürünlerin ise Nyolol ve Miochol-E olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, olası bir devralma işlemi öncesinde S1E kategorisinde yer alan ilaçların üreticileri, ilaç bazında 2009 yılı ciroları ve bu cirolarına istinaden hesaplanan pazar payları aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 12: S1E Kategorisinde İlaçlar ve Pazar Payları

Şirket	Ürün	2009 Cirosu (TL)	S1E İçindeki Payı (%)
M.S.D.	Cosopt	(.....)	(.....)
Pfizer	Xalatan	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Alphagan	(.....)	(.....)
Pfizer	Xalacom	(.....)	(.....)
Alcon	Travatan	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Lumigan	(.....)	(.....)
Alcon	Azopt	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Combigan	(.....)	(.....)
Alcon	Betoptic	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Carteol L.P.	(.....)	(.....)
M.S.D.	Trusopt	(.....)	(.....)
Sanofi Aventis	Diazomid	(.....)	(.....)
M.S.D.	Timoptic-XE	(.....)	(.....)
Bilim	Timsol	(.....)	(.....)
Generica	Glokoprost	(.....)	(.....)
Alcon	Iopidine	(.....)	(.....)
Alcon	Duotrav	(.....)	(.....)
Novartis	Nyolol	(.....)	(.....)
Bilim	Pilosed	(.....)	(.....)
Alcon	Miostat	(.....)	(.....)
Novartis	Miochol-E	(.....)	(.....)

Başvuru konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un, devralma işleminden önceki ve olası bir devralma işlemi sonrasında 2009 yılı rakamlarına göre S1E pazarında oluşması muhtemel pazar payları aşağıda yer almaktadır:

10-49/929-327

Tablo 13- Devralma İşlemi Öncesinde ve Olası Bir Devralma Durumunda S1E Pazarındaki Pazar Payları

	Ciro (TL)	Pazar Payı (%)
M.S.D.	(.....)	(.....)
Pfizer	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Alcon	(.....)	(.....)
Sanofi-Aventis	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Generica	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Alcon+Novartis (Olası Bir Devralma Durumunda)	(.....)	(.....)

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, bildirim konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un her ikisinin birden faaliyet gösterdiği S1E pazarında, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan eşiklerin aşılmadığı; bu anlamda işlemin S1E ilgili ürün pazarı için Rekabet Kurulunun iznine tabi olmadığı görülmektedir.

H.3.2.2.4. S1G Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler

Dosyadaki bilgilere göre, Novartis ve Alcon'un faaliyetlerinin, S1G ATC-3 sınıfında birbiriyle çakışmakta olduğu ve bu ATC-3 sınıfı altında taraflardan Alcon'un sahip olduğu ürünlerin Patanol, Emadine, Alomide ve Thilomide; Novartis'in sahip olduğu ürünlerin ise Zaditen olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, olası bir devralma işlemi öncesinde S1G kategorisinde yer alan ilaçların üreticileri, ilaç bazında 2009 yılı ciroları ve bu cirolarına istinaden hesaplanan pazar payları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 14- S1G Kategorisinde İlaçlar ve Pazar Payları

Şirket	Ürün	2009 Ciro (TL)	S1G İçindeki Payı (%)
Alcon	Patanol	(.....)	(.....)
Novartis	Zaditen	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Relestat	(.....)	(.....)
Alcon ¹⁰	Emadine	(.....)	(.....)
J&J Consumer	Visine	(.....)	(.....)
Alcon	Alomide	(.....)	(.....)
Alcon	Thilomide	(.....)	(.....)
Bilim	Eye Visol	(.....)	(.....)
Gen İlaç	Allergodil	(.....)	(.....)
Bilim	Allergo-Comod	(.....)	(.....)
Bilim	Allergocrom	(.....)	(.....)

Başvuru konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un, devralma işleminden önceki ve olası bir devralma işlemi sonrasında 2009 yılı rakamlarına göre S1G pazarında oluşması muhtemel pazar payları aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 15- Devralma İşlemi Öncesinde ve Olası Bir Devralma Durumunda S1G Pazarındaki Pazar Payları

	Ciro (TL)	Pazar Payı (%)
Alcon ¹¹	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
J&J Consumer	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Biem ilaç	(.....)	(.....)
Gen ilaç	(.....)	(.....)
Alcon+Novartis (Olası Bir Devralma Durumunda)	(.....)	(.....)

¹⁰ Emadine, Liba tarafından dağıtılmaktadır. Ancak değerlendirilmenin bütünlüğü açısından, Liba tarafından dağıtılan ancak Alcon'un sahip olduğu ilaçlara ilişkin paylar, pazar payı hesaplamalarında Alcon'un payına eklenmiştir.

¹¹ Verilen bu pay, Liba'nın %(.....) pazar payı ve (.....) TL'lik cirosunu kapsamaktadır.

10-49/929-327

640 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, Novartis ve Alcon'un her ikisinin birden faaliyet gösterdiği S1G pazarında, 1998/2 sayılı tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan pazar payı eşiğinin aşıldığı, dolayısıyla işlemin S1G ilgili ürün pazarı için Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu görülmektedir.

Başvuru konusu işlem ile ilgili olarak, S1G pazarında olası devralma öncesinde ve sonrasındaki durum için hesaplanan HHI ve CR4 rakamları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 16- Devralma Öncesi HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Öncesi
Alcon	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
J&J Consumer	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Biem ilaç	(.....)	(.....)
Gen ilaç	(.....)	(.....)
TOPLAM		3.368
CR4		97,73%

Tablo 17- Devralma Sonrası HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Sonrası
Alcon+Novartis	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
J&J Consumer	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Biem ilaç	(.....)	(.....)
Gen ilaç	(.....)	(.....)
TOPLAM		5.937
DEĞİŞİM (Δ)		2.569
CR4		99,10%

650 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, olası bir devralma öncesinde dahi hem HHI hem de CR4 bazında yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlar olarak nitelendirilmesi mümkündür. Devralma öncesinde pazardaki dört büyük teşebbüsün payı %(...) olarak görülmektedir. Olası bir devralma halinde, Alcon ve Novartis'in çok büyük bir pazar payı farkı ile pazar lideri olacak, karşısında büyük olarak nitelendirilebilecek Abdi İbrahim ve J&J Consumer kalacaktır. Olası bir devralma sonrasında pazardaki dört firmanın toplam pazar payı %(...) olacak; HHI bakımından yoğunlaşma oranı 3.368'den 5.937'ye çıkacak, değişim rakamı (Δ) da 2.569 olacaktır. HHI'nın 1800'den, değişimin de 150'den büyük olduğu S1G pazarı için, salt bu iki rakam dikkate alınarak önemli derecede yoğunlaşma var olduğu ileri sürülebilecektir.

660 Öte yandan, yukarıda S1A pazarı için yapılan değerlendirmelerde de belirtildiği gibi, CR4 ve HHI rakamları birer göstergesi niteliğinde olup, yoğunlaşmanın yüksek çıkması, tek başına bir devralma işleminin engellenmesini gerektiren bir sonuç değil; o ilgili ürün pazarında ortaya çıkan bu yoğunlaşmanın rekabet hukuku anlamında bir soruna yol açıp açmadığının detaylı şekilde incelenmesi için bir nedendir. Bu kapsamda S1A pazarı için yapılan değerlendirmeler burada da geçerlidir. Bu çerçevede, yukarıda ayrıntılarına yer verilen ve birleşmelerin koordinasyon gerektiren veya gerektirmeyen olumsuz etkilerinden en önemlisi olan fiyat artışı yoluyla rekabetin kısıtlanması ihtimalinin, ilaç piyasasının kendi özel dinamikleri nedeniyle gerçekleşmesi muhtemel gözükmemektedir. Olası bir fiyat artışı tehlikesi dışında, söz konusu devralma işlemine ilişkin olumlu ve olumsuz unsurlar şu şekilde gruplandırılabilir:

10-49/929-327

670 **Olumlu Unsurlar:**

- SGK'nin çok önemli bir alım gücüne sahip olduğu,
- Tarafların patent korumasına sahip ilacı bulunmaması nedeniyle fikri mülkiyet haklarına dayalı bir giriş engelinin söz konusu olmaması,

Olumsuz Unsurlar:

- Birbirine yakın rakip iki teşebbüsün birleşiyor olması,
- Tarafların toplam pazar payının %(....) seviyesine çıkıyor olması,
- Birleşen teşebbüsün karşısında tek bir ciddi alternatif teşebbüs olarak Abdi İbrahim'in kalması,
- Son beş yılda S1G ilgili ürün pazarına sadece Gen İlaç girmiş olması ve bu teşebbüsün sahip olduğu payın sadece %(....) kalması,
- Tarafların en güçlü iki ilacı Zaditen ve Patanol'un, diğer ilaçlara göre eski olması nedeniyle doktorlar nezdinde sahip olduğu tanınırlılığın diğer yeni ilaçlar üzerindeki baskı,
- Eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin karşı karşıya olduğu giriş engelleri.

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, başvuru konusu devralma işleminin, S1G Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler pazarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hâkim durum yaratmaya veya mevcut hâkim durumu güçlendirmeye yönelik olduğu, dolayısıyla ülkenin bütünü yahut bir kısmında sayılan ürün pazarındaki rekabeti önemli ölçüde azaltacak nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

690 **H.3.2.2.5. S1K Suni Gözyaşı ve Oküler Lübrikantlar**

Dosyadaki bilgilere göre, Novartis ve Alcon'un faaliyetlerinin, S1K ATC-3 sınıfında birbiriyle çakışmakta olduğu ve bu ATC-3 sınıfı altında başvuru konusu işlemin taraflarından Alcon'un sahip olduğu ürünlerin Tears Natural Free, Systane, Tears Naturale II, Lacryvisc and Dacrolux, Thilo Tears Gel, Duratears and Protagent; Novartis'in sahip olduğu ürünlerin ise Viscotears, Ocutelect Fluid and Genteal olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan, S1K kategorisinin ATC 4 seviyesinde herhangi bir alt sınıflandırması bulunmamaktadır. Bu bağlamda, olası bir devralma işlemi öncesinde S1K kategorisinde yer alan ilaçların üreticileri, ilaç bazında 2009 yılı ciroları ve bu cirolarına istinaden hesaplanan pazar payları aşağıda yer almaktadır:

700 **Tablo 18- S1K Kategorisinde İlaçlar ve Pazar Payları**

Şirket	Ürün	2009 Ciro (TL)	S1K içinde Pay (%)
Abdi İbrahim	Refresh	(.....)	(.....)
Alcon	Systane	(.....)	(.....)
Alcon	Tears natural free	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Refresh tears	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Refresh liquigel	(.....)	(.....)
Alcon	Tears naturale ii	(.....)	(.....)
Novartis	Viscotears	(.....)	(.....)
Novartis	Oculotect fluid	(.....)	(.....)
Abdi İbrahim	Artelac advanced*	(.....)	(.....)
Alcon	Thilo tears se	(.....)	(.....)
Alcon	Protagent**	(.....)	(.....)
Alcon ¹²	Thilo tears**	(.....)	(.....)
Alcon ³⁰	Protagent se	(.....)	(.....)
Teka	Eyestil	(.....)	(.....)
Berko	Bibora*	(.....)	(.....)

¹² Protagent ve Thilo tears, Liba tarafından dağıtılmaktadır. Ancak değerlendirmenin bütünlüğü açısından, Liba tarafından dağıtılan ancak Alcon'un sahip olduğu ilaçlara ilişkin paylar, pazar payı hesaplamalarında Alcon'un payına eklenmiştir.

10-49/929-327

Alcon	Lacryvisc	(.....)	(.....)
Biem	Siccapos*	(.....)	(.....)
Alcon	Duratears**	(.....)	(.....)
Biem	Siccaprotect	(.....)	(.....)
Johnson & Johnson	Visine yorgun goz	(.....)	(.....)
Biem	Hylo-comod*	(.....)	(.....)
Karun	Blink int.tears*	(.....)	(.....)
Novartis	Genteal*	(.....)	(.....)
Biem	Hylo-lasop*	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)

Tarafların devralma işleminden önceki ve olası bir devralma işlemi sonrasında 2009 yılı rakamlarına göre oluşması muhtemel pazar payları aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 19- Devralma İşlemi Öncesinde ve Olası Bir Devralma Durumunda S1K Pazarındaki Pazar Payları

	Ciro (TL)	Pazar Payı (%)
ALCON	(.....)	(.....)
İBRAHİM	(.....)	(.....)
NOVARTİS	(.....)	(.....)
BIEM	(.....)	(.....)
TEKA	(.....)	(.....)
BERKO	(.....)	(.....)
J&J CONSUMER	(.....)	(.....)
KARUN	(.....)	(.....)
ALCON+NOVARTİS (Olası Bir Devralma Durumunda)	(.....)	(.....)

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, tarafların her ikisinin birden faaliyet gösterdiği S1K pazarında, 1998/2 sayılı tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan pazar payı eşiğinin aşıldığı, dolayısıyla işlemin S1K ilgili ürün pazarı için Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu görülmektedir.

Başvuru konusu işlem ile ilgili olarak, S1K pazarında olası devralma öncesinde ve sonrasındaki durum için hesaplanan HHI ve CR4 rakamları aşağıda yer almaktadır:

710

Tablo 20- Devralma Öncesi HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Öncesi
Alcon	(.....)	(.....)
İbrahim	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Biem	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Berko	(.....)	(.....)
J&J Consumer	(.....)	(.....)
Karun	(.....)	(.....)
TOPLAM		3.734
CR4		97%

Tablo 21- Devralma Sonrası HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Sonrası
Alcon	(.....)	(.....)
İbrahim	(.....)	(.....)
Biem	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Berko	(.....)	(.....)
J&J Consumer	(.....)	(.....)
Karun	(.....)	(.....)
TOPLAM		4.705
DEĞİŞİM (Δ)		971
CR4		98%

10-49/929-327

720 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, olası bir devralma öncesinde dahi hem HHI hem de CR4 bazında yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlar olarak nitelendirilmesi mümkündür. Devralma öncesinde pazardaki dört büyük teşebbüsün payı %(....) olarak görülmektedir. Olası bir devralma halinde, Alcon ve Novartis'in %(....) pay ile pazar lideri olacak, karşısında büyük olarak nitelendirilebilecek sadece Abdi İbrahim kalacaktır. Olası bir devralma sonrasında pazardaki dört firmanın toplam pazar payı %(....) olacak; HHI bakımından yoğunlaşma oranı 3.734'ten 4705'e çıkacak, değişim rakamı (Δ) da 971 olacaktır. HHI'nın 1800'den, değişimin de 150'den büyük olduğu S1K pazarı için, salt bu iki rakam dikkate alınarak önemli derecede yoğunlaşma var olduğu ileri sürülebilecektir.

730 Öte yandan, yukarıda S1A pazarı için yapılan değerlendirmelerde de belirtildiği gibi, CR4 ve HHI rakamları birer gösterge niteliğinde olup, yoğunlaşmanın yüksek çıkması, tek başına bir devralma işleminin engellenmesini gerektiren bir sonuç değil; o ilgili ürün pazarında ortaya çıkan bu yoğunlaşmanın rekabet hukuku anlamında bir soruna yol açıp açmadığının detaylı şekilde incelenmesi için bir nedendir. Bu kapsamda S1A pazarı için yapılan değerlendirmeler burada da geçerlidir. Bu çerçevede yukarıda ayrıntılarına yer verilen ve birleşmelerin koordinasyon gerektiren veya gerektirmeyen olumsuz etkilerinden en önemlisi olan fiyat artışı yoluyla rekabetin kısıtlanması ihtimalinin, ilaç piyasasının kendi özel dinamikleri nedeniyle gerçekleşmesi muhtemel gözükmemektedir. Olası bir fiyat artışı tehlikesi dışında, söz konusu devralma işlemine ilişkin olumlu ve olumsuz unsurlar şu şekilde gruplandırılabilir:

Bu bilgiler ışığında,

Olumlu Unsurlar:

- SGK'nin çok önemli bir alım gücüne sahip olduğu,
- Tarafların patent korumasına sahip ilacı bulunmaması nedeniyle fikri mülkiyet haklarına dayalı bir giriş engelinin söz konusu olmaması,
- Pazardaki rakip şirket sayısının fazla olması,
- Göz kuruluğu yaşayan her yaşta hasta için yazılabilir olması nedeniyle hitap ettiği kitle çok geniş olması pazarın büyüme potansiyelinin bulunması.

Olumsuz Unsurlar:

- Birbirine yakın rakip iki teşebbüsün birleşiyor olması,
- Tarafların toplam pazar payının %(....) seviyesine çıkıyor olması,
- Pazardaki rakip teşebbüs sayısı fazla olmakla birlikte, birleşen teşebbüsün karşısında tek bir ciddi alternatif teşebbüs olarak Abdi İbrahim'in kalması,
- Son beş yılda S1K ilgili ürün pazarına sadece Berko adlı teşebbüsün yeni girişinin olması,
- Eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin karşı karşıya olduğu giriş engelleri.

750 Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, başvuru konusu devralma işleminin S1K Suni Gözyaşı ve Lubrikantlar pazarında hâkim durum yaratacak ya da mevcut bir hâkim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı ve ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı, bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

10-49/929-327

H.3.2.2.6. S1L Kontakt Lens Solüsyonları

760

Dosyadaki bilgilere göre, başvuru konusu işlemin taraflarından Alcon, MPS satmakta olup, halihazırda herhangi bir peroksit bazlı temizleme sistemi ürünü satmamaktadır. Öte yandan Novartis ise hem peroksit bazlı temizleme sistemi ürünü hem de MPS satmaktadır. Novartis'in ürünleri Solo Care Aqua, AoseptPlus. Alcon'un ürünü Opti Free Express'dir. Olası bir devralma işlemi öncesinde S1L kategorisinde yer alan ilaçların üreticileri, ilaç bazında 2009 yılı ciroları ve bu cirolarına istinaden hesaplanan pazar payları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 22- S1L Kategorisinde İlaçlar ve Pazar Payları

Şirket	Ürün	2009 Ciro (TL)	S01L0 içinde Pay (%)
Alcon	Opti free express	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Renu multiplus	(.....)	(.....)
Novartis	Solo care aqua	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Renu mps	(.....)	(.....)
Teka	All in one	(.....)	(.....)
Novartis	Aosept plus	(.....)	(.....)
Lapis laz	Eye see soft	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Boston simplus	(.....)	(.....)
Wohlk	Wohlk.perfect	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Protein removal	(.....)	(.....)
Teka	Synergi	(.....)	(.....)
Lapis laz	Eye see hard	(.....)	(.....)
Novartis	Solo care	(.....)	(.....)
Abbott	Complete moisture	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Concentrat.cleaner	(.....)	(.....)
Lapis laz	Eye see aqua balan	(.....)	(.....)
Wohlk	Wohlk perfect clea	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)

770

Bildirim Formu'nda taraflar, kullanılan verilerin bu kategoride teşebbüslerin yaptıkları satışların tümü hakkında tam ve doğru bir gösterge oluşturmadığını, bu kategorideki toplam paylarının %(....) ile %(....) arasında olduğunu düşündüklerini ifade etmekle birlikte aşağıdaki tabloda yer alan pazar paylarını sunmuşlardır. Bu bağlamda, başvuru konusu işlemin tarafı olan Novartis ve Alcon'un, devralma işleminden önceki ve olası bir devralma işlemi sonrasında 2009 yılı rakamlarına göre S1L pazarında oluşması muhtemel pazar payları aşağıdadır:

Tablo 23- Devralma İşlemi Öncesinde ve Olası Bir Devralma Durumunda S1L Pazarındaki Pazar Payları

TEŞEBBÜS	PAYI (%)	CİRO (TL)
Alcon	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Lensgrup	(.....)	(.....)
Zepa	(.....)	(.....)
Dem ilaç	(.....)	(.....)
Alcon+Novartis (Olası Bir Devralma Durumunda)	(.....)	(.....)

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, tarafların her ikisinin birden faaliyet gösterdiği S1L pazarında, 1998/2 sayılı tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan pazar payı eşiğinin aşıldığı, dolayısıyla işlemin S1L ilgili ürün pazarı için Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu görülmektedir. Başvuru konusu işlem ile ilgili olarak, S1L pazarında hesaplanan HHI ve CR4 rakamları aşağıda yer almaktadır:

780

10-49/929-327

Tablo 24: Devralma Öncesi HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Öncesi
Alcon	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Lensgrup	(.....)	(.....)
Zepa	(.....)	(.....)
Dem ilaç	(.....)	(.....)
	TOPLAM	3.204
	CR4	99,4%

Tablo 25- Devralma Sonrası HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Sonrası
Alcon+Novartis	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	(.....)	(.....)
Teka	(.....)	(.....)
Lensgrup	(.....)	(.....)
Zepa	(.....)	(.....)
Dem ilaç	(.....)	(.....)
	TOPLAM	4.237
	DEĞİŞİM (Δ)	1.033
	CR4	99,8%

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, olası bir devralma öncesinde dahi hem HHI hem de CR4 bazında yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlar olarak nitelendirilmesi mümkündür. Devralma öncesinde pazardaki dört büyük teşebbüsün payı %(....) olarak görülmektedir.

Olası bir devralma halinde, Alcon ve Novartis'in %(....) pay ile pazar lideri olacak, karşısında önemli rakip olarak Bausch & Lomb kalacaktır. Olası bir devralma sonrasında pazardaki dört firmanın toplam pazar payı %(....) olacak; HHI bakımından yoğunlaşma oranı 3.284'ten 4.237'e çıkacak, değişim rakamı da (Δ) 1.033 olacaktır. HHI'nın 1800'den, değişimin de 150'den büyük olduğu S1L pazarı için, salt bu iki rakam dikkate alınarak önemli derecede yoğunlaşma var olduğu ileri sürülebilecektir.

Öte yandan, yukarıda S1A pazarı için yapılan değerlendirmelerde de belirtildiği gibi, CR4 ve HHI rakamları birer gösterge niteliğinde olup, yoğunlaşmanın yüksek çıkması, tek başına bir devralma işleminin engellenmesini gerektiren bir sonuç değil; o ilgili ürün pazarında ortaya çıkan bu yoğunlaşmanın rekabet hukuku anlamında bir soruna yol açmadığının detaylı şekilde incelenmesi için bir nedendir.

Diğer kategorilerde bulunan ürünlerin aksine kontakt lens solüsyonlar beşeri ilaç değildir ve bu nedenle geri ödeme sistemine tabi değildir. Dolayısıyla bu kategoride rekabetin yapısı diğer kategorilere göre önemli farklılıklar göstermektedir:

- **Regülasyondan kaynaklanan zorunluluklar:** Kontakt lens solüsyonları beşeri ilaç değildir ve tıbbi cihaz olarak değerlendirilmektedir. Buna benzer olarak, ruhsatlandırma yöntemi de reçeteli/geri ödeme sistemine tabi ilaçlara kıyasla büyük farklılık arz etmektedir: Bu kategorideki ürünler için ruhsat almak çok daha kolay bir prosedüre tabi olup, ürünlerin Türkiye'ye ithal edilmesi için gerekli olan ruhsat da çok daha kısa bir sürede alınabilmektedir.
- **Dağıtım kanalları:** Kontakt lens solüsyonlarının Türkiye'de beşeri ilaçlarda olduğu gibi sadece eczaneler (ve hastaneler) vasıtasıyla değil, optikçiler ve hatta süpermarketler vasıtasıyla dahi satılması mümkündür.

10-49/929-327

- 810
- **Pazarlama:** Kontakt lens solüsyonu üreticiler, ürünlerinin reklamını yapmak konusunda beşeri ilaçlara getirilen sınırlamalara kıyasla çok daha hafif sınırlamalara tabidir.
  - **Üretim:** Kontakt lens solüsyonlarının üretilmesi için gerekli olan standart steril üretim teknolojisi, beşeri ilaç üreticilerinin kendilerinde ya da üçüncü kişi sözleşmeli üreticilerinde bulunmaktadır.

Söz konusu devralma işlemine ilişkin olumlu ve olumsuz unsurlar şu şekilde gruplandırılabilir:

Olumlu Unsurlar:

- 820
- İthalat imkanları ve alternatif temin kaynaklarının mevcudiyeti,
  - Ruhsatlandırma sürecinin ilaca nazaran çok daha kolay ve kısa süreli olması,
  - Tarafların patent korumasına sahip ilacı bulunmaması nedeniyle fikri mülkiyet haklarına dayalı bir giriş engelinin söz konusu olmaması,
  - Pazardaki rakip şirket sayısının fazla olması ve ürünün yurt içinde üretilebilir olması,
  - Pazarın büyüme potansiyelinin yüksek olması,
  - Sağlayıcı değiştirmenin maliyetinin çok düşük olması,
  - Fiyatların artması durumunda pazara yeni giriş her zaman mümkün olması,

Olumsuz Unsurlar:

- 830
- Söz konusu ürünlerin geri ödeme kapsamında olmaması nedeniyle fiyat rekabetine açık olması,
  - SGK'nin, birleşen teşebbüsün elde edeceği **%(....)** pazar payını dengeleyecek alım gücünün bu pazarda bulunmaması,
  - Birbirine yakın rakip iki teşebbüsün birleşiyor olması,
  - Pazardaki rakip teşebbüs sayısı fazla olmakla birlikte, birleşen teşebbüsün karşısında tek bir ciddi alternatif teşebbüs olarak Bausch & Lomb kalması **%(....)** pazar payı ile),
  - Bu pazarda yer alan ilaçların, doktorların tarafından göreceli olarak daha az medikal kaygılarla yazması nedeniyle, doktorlar nezdinde yapılan tanıtım ve tutundurma faaliyetlerinde güçlü olan Novartis ve Alcon'un birleşmesinin, diğer ufak şirketler için olumsuzluk yaratabilmesi ihtimali,
  - Son beş yılda S1L ilgili ürün pazarına sadece Lensgrup adlı teşebbüsün yeni girişinin olmaması,
  - S1L pazarındaki ürünlerin geri ödemede olmaması nedeniyle, tanıtım ve tutundurmanın reçeteli/geri ödeme kapsamındaki ilaçlara göre çok daha önem kazanması ve bu durumun tanıtım ve tutundurma gücü bakımından birleşen teşebbüsle rekabet etmesi gereken ufak ölçekli şirketleri olumsuz etkileme riskinin olması.
- 840

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, başvuru konusu devralma işleminin S1L Suni Gözyaşı ve Lubrikantlar pazarında hâkim durum yaratacak ya da mevcut bir hâkim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı ve ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı, bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

850 **H.3.2.2.7. S1R Oftalmik Non-Steroid Antiflematuvarlar (NSAID)**

Dosyadaki bilgilere göre S1R pazarında, Alcon'un Oftalar, Novartis'in Voltaren adlı ürünleri bulunmaktadır. Olası bir devralma işlemi öncesinde S1R kategorisinde yer alan ilaçların üreticileri, ilaç bazında 2009 yılı ciroları ve bu cirolarına istinaden hesaplanan pazar payları aşağıda yer almaktadır:

10-49/929-327

Tablo 26- S1R Kategorisinde İlaçlar ve Pazar Payları

Şirket	Ürün	2009 Ciro (TL)	S01R0 içinde Pay (%)
Abdi İbrahim	Acular	(.....)	(.....)
Alcon	Oftalar	(.....)	(.....)
Bilim	Inflased	(.....)	(.....)
Novartis	Voltaren	(.....)	(.....)
Bausch & Lomb	Indocolir	(.....)	(.....)
Toplam		(.....)	(.....)

Tarafların, devralma işleminden önceki ve olası bir devralma işlemi sonrasında 2009 yılı rakamlarına göre S1R pazarında oluşması muhtemel pazar payları aşağıdadır:

Tablo 27- Devralma İşlemi Öncesinde ve Olası Bir Devralma Durumunda S1R Pazarındaki Pazar Payları

	Ciro (TL)	Pazar Payı (%)
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Alcon	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
Alcon+Novartis (Olası Bir Devralma Durumunda)	(.....)	(.....)

860 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, tarafların her ikisinin birden faaliyet gösterdiği S1R pazarında, 1998/2 sayılı tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan pazar payı eşliğinin aşıldığı, dolayısıyla işlemin S1R ilgili ürün pazarı için Rekabet Kurulunun iznine tabi olduğu görülmektedir. Başvuru konusu işlem ile ilgili olarak, S1R pazarında hesaplanan HHI ve CR4 rakamları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 28- Devralma Öncesi HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Öncesi
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Alcon	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
Novartis	(.....)	(.....)
TOPLAM		4.206
CR4		100,00%

Tablo 29- Devralma Sonrası HHI ve CR4 Oranları

	Pazar Payı (%)	HHI-Devralma Sonrası
Abdi İbrahim	(.....)	(.....)
Alcon+Novartis	(.....)	(.....)
Bilim	(.....)	(.....)
TOPLAM		4.553
DEĞİŞİM (Δ)		347
CR4		100,00%

870 Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, olası bir devralma öncesinde dahi hem HHI hem de CR4 bazında yüksek derecede yoğunlaşmış pazarlar olarak nitelendirilmesi mümkündür. Olası bir devralma halinde, Alcon ve Novartis'in pazarda ikinci büyük teşebbüs haline gelecek, karşısında çok büyük bir pazar payı ile Abdi İbrahim olacaktır. HHI bakımından yoğunlaşma oranı 4.206'dan 4.553'e çıkacak, değişim rakamı (Δ) da 347 olacaktır. HHI'nın 1800'den, değişimin de 150'den büyük olduğu S1R pazarı için, salt bu iki rakam dikkate alınarak önemli derecede yoğunlaşma var olduğu ileri sürülebilecektir.

880 Öte yandan, yukarıda S1A pazarı için yapılan değerlendirmelerde de belirtildiği gibi, CR4 ve HHI rakamları birer gösterge niteliğinde olup, yoğunlaşmanın yüksek çıkması, tek başına bir devralma işleminin engellenmesini gerektiren bir sonuç değil; o ilgili ürün pazarında ortaya çıkan bu yoğunlaşmanın rekabet hukuku anlamında bir soruna yol açıp açmadığının detaylı şekilde incelenmesi için bir nedendir. Bu kapsamda S1A pazarı için yapılan değerlendirmeler burada da geçerlidir. Bu çerçevede yukarıda ayrıntılarına yer verilen ve birleşmelerin koordinasyon gerektiren veya gerektirmeyen olumsuz etkilerinden en önemlisi olan fiyat artışı yoluyla rekabetin kısıtlanması ihtimalinin, ilaç piyasasının

10-49/929-327

kendi özel dinamikleri nedeniyle gerçekleşmesi muhtemel gözükmemektedir. Olası bir fiyat artışı tehlikesi dışında, söz konusu devralma işlemine ilişkin olumlu ve olumsuz unsurlar şu şekilde gruplandırılabilir:

Olumlu Unsurlar:

- SGK'nın çok önemli bir alım gücüne sahip olduğu,
- Tarafların patent korumasına sahip ilacı bulunmaması nedeniyle fikri mülkiyet haklarına dayalı bir giriş engelinin söz konusu olmaması,
- Pazardaki rakip şirket sayısının fazla olması,
- Birleşme sonrası tarafların pazar payının düşük (%(....)) olması,
- 890 • Pazardaki lider teşebbüsün (Abdi İbrahim-%(....)) pazar payının birleşme sonrası ortaya çıkacak teşebbüsten oldukça fazla olması.

Olumsuz Unsurlar:

- Birbirine yakın rakip iki teşebbüsün birleşiyor olması,
- Son beş yılda S1R ilgili ürün pazarına giriş olamaması,
- Eşdeğer ilaç üreticisi teşebbüslerin karşı karşıya olduğu giriş engelleri.

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, başvuru konusu devralma işleminin S1R Oftalmik Non-Steroid Antiflematuarlar pazarında hâkim durum yaratacak ya da mevcut bir hâkim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı ve ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı, bu nedenle söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

H.3.3. Rekabet Yasağı

Taraflar arasında imzalanan Hissedarlar Sözleşmesi'nde Satıcı'ya 2 yıllık bir rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmektedir. Buna ek olarak, iki aşamada yapılan bu devralmanın ilk aşaması ile ikinci aşaması arasındaki bir fesih durumunda Novartis'e, Alcon'un cerrahi işi ile ilgili rekabet yasağı getirilmekte ancak devir gerçekleşirse bu rekabet yasağı son bulmaktadır. Her iki rekabet yasağına ilişkin hüküm incelendiğinde, söz konusu kısıtlamaların süre ve kapsam yönünden makul olduğu değerlendirilmektedir.

H.3.4. Birleşme Devralma İşlemlerinde Taahhüt Mekanizması

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi hâkim durum yaratan veya hâkim durumu güçlendirmeye yönelik olarak rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran birleşme ve devralmaları yasaklamaktadır. Öte yandan bütün olarak tüketici refahını olumlu etkileyecek şekilde etkinlik yaratması mümkün olan bazı yoğunlaşmalar bütünüyle değil, sadece kısmi olarak rekabeti engellemekte, bazen de sadece işlemin gerçekleştiği pazarlardan birinde rekabetin kısıtlanması sonucuna yol açmaktadır. Başka bir ifadeyle bütününde faydalı olan bir birleşme, sadece bazı dar pazarlarda zararlı etkiler doğurabilmektedir. Bu durumda etkin rekabetin tesisine yönelik olarak ilgili rekabet kısıtlamasına bir çözüm bulmak ve birleşmeyi tamamen yasaklamamak, rekabet hukuku amaçlarına daha uygun olacak ve bu daha etkin bir yöntem olarak nitelendirilebilecektir.

Yoğunlaşmalar üzerinde yapılan bu tür değişiklikler genellikle birleşme çözümleri (*merger remedies*) olarak tanımlanmaktadır. Birleşme çözümlerinin amacı yoğunlaşma neticesinde ortaya çıkacağı düşünülen rekabet sorunlarına çözüm bularak birleşmenin ortaya çıkardığı etkinliklerden piyasayı mahrum bırakmamaktır. Yoğunlaşmaların denetiminde, yoğunlaşmanın yaratacağı rekabet sorununa önceden çözüm getirmek, yoğunlaşma gerçekleştikten sonra pazarı düzenlemekten, teşebbüsleri ayırmaktan veya işlemi bütünüyle yasaklamaktan daha iyi bir yol olmaktadır. Nitekim, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 6.

10-49/929-327

930 maddesinin “Kurul, bildirilen birleşme veya devralmaya, gerekli gördüğü diğer tedbirlerin alınması ve bazı yükümlülüklerle uyulması koşuluyla izin verebilir” şeklinde düzenlenmiş üçüncü fıkrası, Rekabet Kuruluna, gerekli gördüğü takdirde kendisine intikal eden devralma başvuruları kapsamında belirli koşulların yerine getirilmesini isteme yetkisi vermektedir.

Devralma süreci içerisinde taraflarla yapılan görüşmeler neticesinde, taraflarca da hem Avrupa Komisyonu’ndaki dosyaları kapsamında hem de ülkesel bazda çeşitli Avrupa ülkelerindeki başvurularının birçoğunda, yukarıda izin verilmemesi istenen S1B, S1G ve S1K pazarlarında sorunlar yaşandığı teyit edilmiş ve oralarda da koşul getirilmesine ilişkin görüşmelere başlandığı ifade edilmiştir.

Dosyadaki bilgilere göre konuyu inceleyen raportörlerce, başvuru konusu devralma işleminin alıcı tarafları ile problemlili olan üç ilgili ürün pazarı hakkında iki ayrı görüşme yapılmıştır. Bu görüşmelerin ilki, 21.06.2010 tarihinde Rekabet Kurumu bünyesinde taraf vekilleri ile yapılmış ve görüşme sırasında aşağıdaki hususlarda bilgi edinilmiştir:

940

(.....TİCARİ SIR.....)

Yapılan bu görüşme neticesinde, başvuru konusu işlemin tarafı olan teşebbüslerin, Rekabet Kurulu ile yakın işbirliği içinde çalışarak, Kurul tarafından gerekli görülecek taahhütleri vermeye hazır oldukları anlaşılmıştır.

950 Taraf temsilcilerinin talep ettiği sürenin ardından, 05.07.2010 tarihinde, Rekabet Kurumu’nda başvuru konusu işlemin alıcı tarafı (dolayısıyla taahhütleri vermeyi haiz olan) Novartis temsilcileri ile ikinci tur görüşme gerçekleştirilmiş ve şu konularda bilgi alınmıştır:

(.....TİCARİ SIR.....)

960 Yapılan bu ikinci görüşme neticesinde Novartis tarafından sunulan taahhütler ile S1B ve S1G pazarında olası bir devralma işleminin yaratacağı yoğunlaşma ortadan kaldırılabilecek, taraflar açısından devralma öncesi pazarda geçerli olan duruma dönülebilecek ve bu sayede 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesindeki yasaklar bir anlamda temelsiz hale getirilmiş olacaktır.

S1K pazarı için yapılan görüşmelerde Novartis temsilcileri, S1K pazarı için de taahhüt verebileceklerini beyan etmiştir. Ancak yukarıda S1K pazarına ilişkin olarak yer verilen değerlendirmeler ışığında, S1K pazarı için herhangi bir taahhüt alınmasına gerek görülmemiştir.

Söz konusu ikinci görüşme esnasında taraf temsilcileri tarafından istenen “kapanış tarihinden itibaren bir yıllık sürenin” belirsiz olması nedeniyle, taraflara verilecek süre için

10-49/929-327

karar tarihinin esas alınması gerektiği ve sürenin karar tarihinden itibaren bir yıl şeklinde tayin edilmesinin daha uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

970 Bu bilgiler doğrultusunda dosya konusu devralma işlemine aşağıdaki yükümlülüklere uyulması koşuluyla gerçekleştirilmesi durumunda izin verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Novartis A.G. tarafından, Nestle SA.'nın elinde bulunan yaklaşık %52,15 oranındaki Alcon, Inc. hissesinin devralınması işleminin,

980 a) Tarafların beraberce faaliyet gösterdiği pazarlardan S1E Miyotikler ve Antiglokom İlaçları pazarındaki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri ciro veya pazar paylarının, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle söz konusu pazar bakımından izne tabi olmadığına,

b) Taraflardan Alcon Inc.'in tek başına faaliyet gösterdiği pazarlardan S1C Oftalmik Antienfektifler ve S1F Midriatik ve Sikloplejikler pazarlarındaki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri ciro veya pazar paylarının, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle anılan işlemin söz konusu pazarlar için izne tabi olmadığına,

990 c) Tarafların faaliyetleri sonucunda elde ettikleri toplam ciro veya pazar paylarının, S1A Oftalmolojik Antienfektifler, S1B Oftalmolojik Kortikosteroidler, S1G Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler, S1H Oftalmolojik Lokal Anestezikler, S1K Suni Gözyaşı ve Oküler Lubrikantlar, S1L Kontakt Lens Solüsyonları, S1R Oftalmik Non-Steroid Antiflematuarlar, S1T Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar ile Katarakt ve Vitreoretinal Cerrahi Gereçler pazarlarında 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen eşikleri aşması nedeniyle izne tabi olduğuna,

2- Söz konusu devralma işlemi sonucunda, S1A Oftalmolojik Antienfektifler, S1H Oftalmolojik Lokal Anestezikler, S1K Suni Gözyaşı ve Oküler Lübrikanlar, S1L Kontakt Lens Solüsyonları, S1R Oftalmik Non-Steroid Antiflematuarlar ve S1T Oftalmolojik Diagnostik Ajanlar ile Katarakt ve Vitreoretinal Cerrahi Gereçler pazarlarında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine,

1000 3- a) Bahse konu işlemin S1B Oftalmolojik Kortikosteroidler ve S1G Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler pazarlarında, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratmaya veya mevcut hakim durumu güçlendirmeye yönelik olduğuna, dolayısıyla ülkenin bütünü yahut bir kısmında sayılan ürün pazarlarındaki rekabeti önemli ölçüde azaltacak nitelikte olduğuna,

b) Ancak, işlemin alıcı tarafı olan Novartis A.G. tarafından işbu karar tarihinden itibaren bir yıl içinde yerine getirileceği beyan edilen;

- S1B grubunda Oftalmolojik Kortikosteroidler pazarında Novartis'e ait olan Efemoline adlı ilacın, bütün haklarının 3. kişilere uygun hukuki yöntem ile devri (satış yoluyla tam mülkiyet devri ya da süresiz lisans devri),

10-49/929-327

1010

- S1G grubunda Oküler Antialerjikler, Dekonjestanlar ve Antiseptikler pazarında Novartis'e ait olan Zaditen adlı ilacın, bütün haklarının 3. kişilere uygun hukuki yöntem ile devri (satış yoluyla tam mülkiyet devri ya da süresiz lisans devri)

taahhütleri doğrultusunda, bu pazarlar bakımından da anılan işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.